

PRITARTA
Anykščių rajono savivaldybės tarybos
2016 m. birželio 30 d. sprendimu Nr. 1-TS- 182

PATVIRTINTA
Anykščių lopšelio–darželio „Žilvitis“ direktoriaus
2016 m. liepos 15 d. įsakymu Nr. V-13

ANYKŠČIŲ LOPŠELIO–DARŽELIO „ŽILVITIS“ IKIMOKYKLINIO UGDYMO PROGRAMA

I SKYRIUS

BENDROSIOS NUOSTATOS

Švietimo teikėjas – Anykščių lopšelis-darželis „Žilvitis“ (toliau – lopšelis-darželis).

Teisinė forma – biudžetinė, nesiekianti pelno Savivaldybės švietimo įstaiga, turinti viešojo juridinio asmens statusą.

Grupė – ikimokyklinio ugdymo mokykla.

Adresas – Muziejaus g. 20, LT-29147, Anykščiai, el. paštas - interneto svetainė – direktore@zilvitis.anyksciai.lm.lt ; www.zilvitis.anyksciai.lm.lt .

Vaikai ir jų poreikiai

Lopšelyje–darželyje ugdymas organizuojamas ankstyvojo, ikimokyklinio ir priešmokyklinio amžiaus vaikams. Specialiųjų poreikių vaikų ugdymas integruojamas į įprastos raidos vaikų ugdymo grupes. Pastarųjų 5 metų įstaigos veiklos duomenimis, įstaigoje nėra ugdoma kitakalbių vaikų.

Programa orientuota į vaiko poreikių tenkinimą, todėl

- garantuoja vaikams galimybę rinktis veiklą pagal interesus ir poreikius;
- garantuoja interesų bei poreikių plėtojimąsi ir naujų atsiradimą;
- lemia kiekvienam amžiaus tarpsniui svarbių vaiko gebėjimų nuoseklų ugdymą(si).

Mokytojų ir kitų specialistų pasirengimas

Lopšelyje-darželyje dirba 40 darbuotojų iš jų 20 pedagogų. Pedagoginį darbą dirba 11 auklėtojų, 2 priešmokyklinio ugdymo pedagogai, 2 meninio ugdymo mokytojai, 1 logopedas, 4 neformaliojo ugdymo pedagogai. 3 auklėtojai ir priešmokyklinio ugdymo pedagogai įgiję metodininko, 7 vyr.auklėtojo, 3 auklėtojo kvalifikacines kategorijas; 1 meninio ugdymo mokytojas įgijęs metodininko, 1 neįgijęs kvalifikacinės kategorijos; 2 neformaliojo ugdymo mokytojai įgiję metodininko, 2 vyr.mokytojo kvalifikacines kategorijas.

Visi ugdytojai (auklėtojai, meninio ugdymo mokytojai, neformaliojo ugdymo mokytojai, logopedas) kvalifikuoti, turi aukštąjį arba aukštesnįjį išsilavinimą, integruoto ugdymo bei komandinio darbo praktiką. Paskatinti šių dienų iššūkių, pedagogai įgijo ir tobulina

šiuos gebėjimus: suvokti esminius ugdymo turinio dalykus; tirti, planuoti, numatyti ugdymo strategijas, jas įgyvendinti; ugdymo realybėje sukurti pedagoginę sąveiką; sumaniai ir kūrybiškai derinti ugdymo metodus; individualizuoti ir diferencijuoti ugdymą; apibendrinti pedagoginę patirtį; dirbti komandoje. Pedagogai glaudžiai bendradarbiauja tarpusavyje, integruodami veiklas, rengia projektus.

Ugdymas vaikus, pedagogas vadovaujasi šiomis pagrindinėmis pedagogo ir vaiko sąveikos nuostatomis: meile, pagarba vaikui; tikėjimo vaiku; skirtumų toleravimu; vaiko vystymo(si) raidos ir psichologijos žinojimu; gebėjimu nedominuoti; gebėjimu reflektuoti savo veiklą.

Tėvų ir pedagogų bendravimas ir bendradarbiavimas grindžiamas pasitikėjimu, abipuse pagarba bei dėmesiu. Namai ir šeima formuoja vaiko įpročius, nuostatas, vertybes. Bendraujant ir bendradarbiaujant su ugdytinių šeimomis, kuriama bendruomenė, įstaigos kultūra, tradicijos. Sąveikaujant su šeima vadovaujama principu, kad viskas, kas daroma, daroma vaikų labui. Bendradarbiaudamas su šeima, pedagogas užmegs ir palaikys abipusiai draugiškus, atvirus, neformalius santykius; susipažins su šeimos kultūra, tradicijomis ir drauge ieškos bendrų ugdomojo poveikio vaikui priemonių; išklausk šeimoms nuomonę, pageidavimus ir stengsis į juos atsižvelgti; asmeniškai informuos apie vaiko ugdymo(si) pasiekimus, drauge spręs iškilusias problemas; skatins šeimos narius aktyviai bendradarbiauti su institucijos personalu ir dalyvauti vaiko ugdyme; atskleis šeimai vaiko gyvenimo lopšelyje–darželyje ypatumus ir supažindins su sąlygomis.

Pedagogo vaidmenys ugdymo procese yra persipynę. Tam tikroje situacijoje vienas ar kitas vaidmuo gali būti reikšmingesnis. Svarbiausia kiekvieno vaidmens problema yra individualus jo atlikimas. Pedagogas, įgyvendindamas programą, atliks šiuos vaidmenis:

- **globėjo** – supras, palaikys ir parems vaiką jo gyvenimiškose situacijose, gebės derinti vaiko globą, auginimą ir ugdymą;
- **ugdytojo** – numatys ugdymo(si) tikslus ir uždavinius, atliepančius vaiko poreikius ir individualius ypatumus, palengvins jo ugdymą(si);
- **organizatoriaus/vadybininko** – sudarys optimalias sąlygas vaiko gyvenimui ir ugdymui(si) grupėje, gebės efektyviai veikti, tvarkyti veiklos dokumentus;
- **tyrėjo** – stebės ir vertins vaiko pasiekimus bei prognozuos jo raidą;
- **planuotojo** – numatys ugdymo(si) perspektyvas; planuos veiklą;
- **informatoriaus** – žinių, naujos, įdomios, netikėtos patirties nešėjo;
- **vadovo** – sektino elgesio pavyzdžio, sumanaus patarėjo, grupės šeimnininko;
- **pagalbininko** – padės šeimai globoti ir kvalifikuotai ugdyti vaiką, atlieps šeimos socialinius poreikius, inicijuos šeimos įtraukimą ir dalyvavimą vaiko ugdymo(si) procese;

- **tarpininko** – bendradarbiaus su šeima, mokykla, PPT tarnyba, kitais specialistais;
- **konsultanto** – informuos šeimą apie vaiko pasiekimus, patars, teiks individualias konsultacijas įvairiais vaikų švietimo klausimais.

Realizuodami programos tikslus ir uždavinius pedagogai sieks, kad santykiai su šeimomis būtų partneriški, atsižvelgs į kiekvienos šeimos kultūrą suvokdami, kad vienos šeimos kultūra nėra geresnė ar blogesnė už kitos šeimos kultūrą; pedagogo pagarba kiekvienos šeimos kultūrai iššaukia teigiamus šeimos jausmus pačiam pedagogui; pagarba kultūriniais šeimos skirtumams padeda vaikui saugiai jaustis.

Šiuolaikinėje žinių ir technologijų visuomenėje augantis vaikas domisi, nori veikti, žaisti ne tik judriuosius, bet ir kompiuterinius žaidimus. Tam, kad vaikas nuolat galėtų įgyvendinti savo sumanymus, jam sudaromos palankios sąlygos tai atlikti, sukuriant lanksčią ir mobilią ugdymo(si) aplinką.

Tėvų (globėjų) ir vietos bendruomenės poreikiai

Tėvai, kurių vaikai ugdomi lopšelyje-darželyje, tikisi, jog vaikai:

- įgis gražius ir betarpiškus bendravimo įgūdžius;
- tobulins savarankiškumo įgūdžius;
- gaus kvalifikuotą logopedo pagalbą;
- turės galimybę ugdytis papildomai (ritminiai šokiai, dailės užsiėmimai, muzikinė veikla).

Tėvai (globėjai) pripažįstami tiesioginiais ugdymo proceso dalyviais, drauge su pedagogais sprendžiantys vaiko ugdymo turinio, vaiko ūgties vertinimo klausimus. Ugdytinių tėvams organizuojama švietimo pagalba, kuri vykdoma taikant įvairias bendradarbiavimo formas įstaigoje: skelbimai informaciniuose stenduose, foto nuotraukos, vaikų darbų parodėlės, veiklų kalendoriai, šeimos darbų parodos, namų užduotys, teminiai lankstinukai, apklausos, video medžiaga, pranešimai spaudoje, internetinė svetainė, atvirų durų dienos, grupės/įstaigos susirinkimai, individualūs pokalbiai su tėvais, tradicinės šventės, tėvėlių klubas, vaikų vertinimo aplankai, probleminiai susitikimai, elektroninis paštas, laiškai, tėvų dalyvavimas ugdymo procese, padėkos (raštu), apskritieji stalai ir kt.

Regiono ir lopšelio-darželio savitumas

Įstaiga įsikūrusi Anykščių miesto pakraštyje, šalia Antano Vienuolio–Žukausko ir Antano Baranausko muziejaus. Organizuojama veikla netradicinėse aplinkose, papildo ir praturtina ugdomąją veiklą. Pasirašius bendradarbiavimo sutartį su miesto mokyklomis, ugdytiniai mokykliniu autobusu vyksta į Anykščių rajone lankytinas vietas: Niūronis, prie Puntuko akmens, Rubikių ežero, Liūdiškių piliakalnio ir kt. Ypatingai veikla netradicinėje

aplinkoje padeda formuoti vaikų tautinį identitetą, pažinti etnografinį rajono paveldą, formuoti meninės raiškos supratimą.

Įstaigoje vienos grupės ugdymo veikloje taikomi Valdorfo pedagogikos elementai, kas tenkina tėvų pageidavimą rinktis alternatyvias, netradicines ikimokyklinio ugdymo formas savo vaikams.

Bendruomenė kuria saugią, stimuliuojančią aplinką, organizuodama ją taip, kad vaikai nebijotų ugdymo(si) rizikos, elgtųsi demokratiškai, mokėtų dirbti tiek bendraudami, tiek savarankiškai.

Darželyje įrengtos patalpos specialios paskirties veiklai: dailės studija „Teptulis“, sporto salė „Čempionų klubas“, vaikų bibliotekėlė „Žiniukų stotelė“, logopedo kabinetas „Šnekučių stotelė“. Įstaigos teritorijoje įrengta 25 arų erdvė „Zuikių kiemas“, judriosios veiklos vykdymui, aikštelė su dirbtine danga. Lauko teritorijoje formuojama erdvė su įrenginiais laipiojimo, pralindimo, supimosi, nučiuožimo funkcijomis atlikti. Sukurta bendra lauko erdvė, leidžia vaikams patiems rinktis vieną ar kitą veiklą, laisvai judėti darželio teritorijoje.

Lopšelio–darželio pastate įsikūrusi Anykščių švietimo pagalbos tarnyba, esant reikalui, užtikrina savalaikę pedagoginę, psichologinę pagalbą tėvams, pedagogams.

Atsižvelgiant į vaikų, šeimos poreikius ugdymo įstaigoje plečiamas paslaugų spektras:

- parama specialiųjų ugdymo(si) poreikių vaikams: įstaigoje veikia specialiojo ugdymo komisija, pagal kompetenciją atliekami specialiųjų poreikių vertinimai, tėvams suteikiamos informavimo ir konsultavimo paslaugos;
- neformaliojo ugdymo mokytojų veikla integruojama kasdieninėje ugdymo veikloje: meninio ugdymo veiklos užsiėmimai (dailės, ritminių šokių, muzikos), judriosios veiklos užsiėmimai (futboliuko veikla), ankstyvasis užsienio kalbos mokymas, ir kt.;
- veikia 12-os valandų darbo trukmės grupė;
- vykdomi vaikų sveikatos saugojimo prevenciniai projektai, programos, sporto, meninės veiklos projektai, dalyvaujama akcijose, tarptautiniuose, šalies, rajono rengiamuose konkursuose ir kt.

Į ikimokyklinio ugdymo programą integruotos programos: Alkoholio, tabako ir kitų psichiką veikiančių medžiagų vartojimo prevencijos programa, Tarptautinė vaikų socializacijos programa „Žipio draugai“. Įstaigos bendruomenė dalyvauja Respublikinio ikimokyklinio ugdymo įstaigų darbuotojų asociacijos „Sveikatose želmenėliai“ veikloje, yra Lietuvos futbolo federacijos (LFF) narė. Įstaigoje viena ugdymo grupė vadovaujasi Valdorfo pedagogikos elementais.

Programa atnaujinama, tobulinama, atsižvelgiant į vaikų poreikių pasikeitimų analizės rezultatus, tėvų (globėjų) lūkesčius ir pageidavimus, pedagogų pastebėjimus ir rekomendacijas.

Ugdymas lopšelyje-darželyje organizuojamas atsižvelgiant į šiuos dokumentus:

Anykščių lopšelis – darželis „Žilvitis“

- Jungtinių tautų vaiko teisių konvencija, ratifikuota 1995 m. liepos 3 d. Lietuvos respublikos įstatymu Nr. I-983. Mokykla, organizuodama ugdymą, stengiasi suteikti šeimai, kaip pagrindinei visuomenės ląstelei, pagalbą auginant vaiką. Be to, siekiama sudaryti sąlygas vaikui, sugebančiam suformuluoti savo pažiūras, laisvai reikšti savo nuomonę visais jį liečiančiais klausimais;

- *Vaiko gerovės valstybės politikos strategija, patvirtinta Lietuvos Respublikos vyriausybės 2005 m. nutarimu Nr. 184.* Mokykla, kaip nurodoma ir šiame dokumente, siekia užtikrinti vaiko teisę veikti, išreikšti savo nuomonę ir daryti įtaką sprendimams, susijusiems su jo gerove. Mokykloje rūpinamasi, kad vaikams trumpai atsiskyrus nuo tėvų (globėjų), būtų įstaigoje gera ir saugu, būtų patenkinti visi svarbiausi vaiko poreikiai;

- *Ikimokyklinio amžiaus vaikų pasiekimų aprašas, patvirtintas Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministerijos 2014 m.,* kuris padeda ikimokyklinio ugdymo auklėtojams ir kitiems ugdytojams atpažinti vaikų ugdymosi pasiekimus ir poreikius, tikslingai rengti ir atnaujinti Programą, įgyvendinti ugdymo turinį, jį pritaikant kiekvienam vaikui ir vaikų grupei, leidžia stebėti ir fiksuoti vaikų pažangą ir tikslingai ugdyti kiekvieną vaiką;

- *Švietimo aprūpinimo standartai, patvirtinti Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2011 m. gruodžio 12 d. įsakymu Nr. V-2368,* kuriais vadovaujantis tikslingai kuriama ir turtinama Mokyklos aplinka.

II SKYRIUS

IKIMOKYKLINIO UGDYMO PRINCIPAI

Planuodamas ugdymo turinį, metodus, parinkdamas priemones, kurdamas ugdymo aplinką, organizuodamas ugdymo procesą, numatydamas pedagoginės sąveikos būdus, bendradarbiavimo su tėvais (globėjais), vietos bendruomene ir socialiniais partneriais formas, lopšelis-darželis vadovaujasi šiais principais:

demokratiškumo principu – vaikas gerbiamas ir pripažįstamas kaip asmenybė, jam suteikiama galimybė ir laisvė rinktis (veiklą, partnerius ir pan.), naudotis šiuolaikinėmis ugdymo(si) galimybėmis, įgyjant žinių ir įgūdžių, skatinamas aktyvumas;

sveikatingumo principu – vaikas ugdomi nuostatą savarankiškai laikytis asmens higienos, aktyvios veiklos, poilsio ir maitinimosi ritmo, pratinasi saugoti savo ir kitų fizinę ir psichinę sveikatą, švarinti aplinką, saugiai jaustis ir elgtis artimiausioje aplinkoje;

visuminio integralaus ugdymo principu – ugdymo turinys sudarytas atsižvelgiant į vaiko visuminio pasaulio suvokimą ir mąstymo bei veiklos konkretumą. Ugdomojo proceso metu siekiama vertybinių nuostatų, jausmų, mąstymo ir veiksmų dermės, vaiko vidinio ir išorinio pasaulio vienovės, visų ugdymo sričių integralumo;

diferencijavimo (individualizavimo) principu – ugdymo procesas organizuojamas atsižvelgiant į vaikų amžiaus tarpsnio ypatumus, vaiko ar vaikų grupės ugdymo(si) poreikius, išsivystymo lygį, tėvų lūkesčius. Sudaromos ugdymo(si) sąlygos vaikams, turintiems ypatingų poreikių (gabiems, turintiems specialiųjų poreikių, iš šeimų, priklausančių rizikos grupei). Esant dideliems specialiesiems poreikiams, ugdymas organizuojamas pagal individualią ugdymo programą.

tęstinumo, lankstumo principu – glaudžiai bendradarbiaujant su šeima ugdytojai siekia lanksčiai prisitaikyti prie vaiko, kad vaikas be stresų integruotųsi darželyje. Čia kuriama namų aplinka, skaitomos iš namų atsineštos knygos, šeimos nariai padeda kurti grupės aplinką, paskolindami reikalingų daiktų;

konfidencialumo principu – garantuoja, kad apie vaikų pasiekimus ir jų vertinimą informacija nebus viešinama. Apie vaiko ugdymą(si) ir jo vystymą(si) tėvams ir su vaiku dirbantiems specialistams informacija teikiama individualiai.

Naujosios pedagogikos atstovai ugdymą stengiasi pagrįsti integruotu požiūriu į žmogų ir teigia, jog ugdymas gali būti sėkmingas tik tada, jei jis grindžiamas visapusišku vaiko pažinimu. Todėl ugdomosios veiklos organizavimas darželyje papildomas:

ugdymo aplinkos reikšmingumo principu - vaiko ugdymas vyksta ne tik grupėje, bet ir specialiai sukurtoje aplinkoje, išvykose, ekskursijose;

grįžtamojo ryšio principu – nuolatinis ugdymo proceso vertinimas, auklėtojos veiklos refleksija padeda analizuoti vaikų pasiekimus ir siekti kokybinių pokyčių.

nuoseklumo ir perimamumo principu, kai vaikas vedamas nuo artimų (šeimos, namų aplinkos, gamtos) prie tolimų reiškinių (vietovės, tėviškės, gamtinės, istorinės aplinkos);

tęstinumo, lankstumo principu, kai ugdytojai siekia lanksčiai prisitaikyti prie vaiko, kad vaikas be stresų integruotųsi darželyje. Čia kuriama namų aplinka, skaitomos iš namų atsineštos knygos, šeimos nariai padeda kurti grupės aplinką, paskolindami reikalingų daiktų.

III SKYRIUS

TIKSLAS IR UŽDAVINIAI

TIKSLAS. Atsižvelgiant į vaiko prigimtines galias, jo individualią patirtį, vadovaujantis raidos dėsniniais, padėti vaikui išsiugdyti savarankiškumo, sveikos gyvensenos, pozityvaus bendravimo su suaugusiais ir vaikais, kūrybiškumo, aplinkos ir savo šalies pažinimo, mokėjimo mokytis pradmenis.

UŽDAVINIAI.

Pasiekti, kad vaikas:

Anykščių lopšelis – darželis „Žilvitis“

1. plėtotų individualias fizines, socialines, pažinimo, kalbos ir bendravimo, kūrybines galias, pažintų ir išreikštų save;
2. pozityviai bendrautų ir bendradarbiautų su suaugusiaisiais ir vaikais, mokytųsi spręsti kasdienes problemas, atsižvelgti į savo ir kitų ketinimus, veiksmų pasekmes;
3. aktyviai dalyvautų ir kūrybiškai išreikštų save šeimos, ugdymo įstaigos ir vietos bendruomenės gyvenime;
4. mokytųsi pažinti ir veikti: žaistų, keltų klausimus, tyrinėtų, rinktųsi veiklos būdus ir priemones, samprotautų apie tai, ko išmoko, numatytų tolesnės veiklos žingsnius.

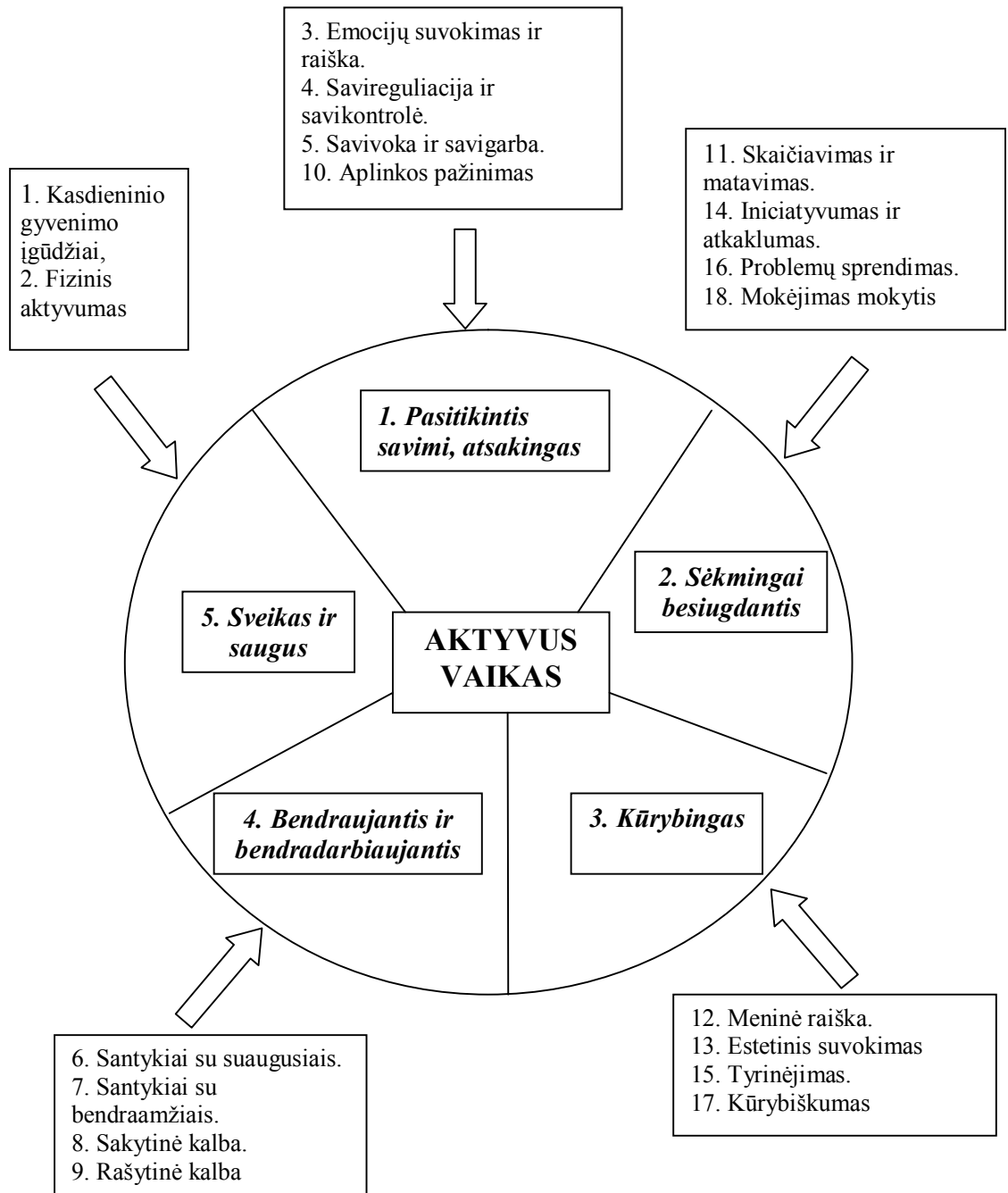
IV SKYRIUS

TURINYS, METODAI, PRIEMONĖS

Ikimokyklinio ugdymo turinys sąlygiškai suskirstytas į 5-ias vaiko ugdymo(si) kryptis (Schema. Turinio modeliavimas), apjungiančias 18-a vaiko pasiekimo sričių, kurios aprašytos Ikimokyklinio amžiaus vaikų pasiekimų apraše (2014) (toliau – Pasiekimų aprašas). Šiuo dokumentu auklėtojas vadovaujasi įgyvendindamas ugdymo turinį, pritaikant kiekvienam vaikui ir vaikų grupei. Taikant pasiekimų aprašą, vadovujamasi nuostata, kad kiekvieno vaiko pažanga priklauso nuo jo individualių galių ir ugdytojo profesionalumo. Auklėtojas, atsižvelgdamas į kiekvieno vaiko ir grupės vaikų ūgtį, pasiekimų žingsnius, planuoja ugdomąją veiklą.

Jei vaikas turi specialiųjų ugdymo(si) poreikių, ikimokyklinio ugdymo auklėtojas kreipiasi į lopšelio-darželio logopedą, esant reikalui, pritarus mokyklos administracijai, pasitelkia kitus specialistus (psichologą), organizuojant ugdymo procesą remiasi jų rekomendacijomis.

Schema. Turinio modeliavimas.

Programos lentelėje pateikiamos 18 vaiko ugdymo(si) pasiekimų sričių, esminės nuostatos, vaiko pasiekimai pagal amžių, vaiko veiksenų pavyzdžiai ir ugdymo priemonės.

Esminė nuostata — tai ugdymo(si) procese įgytas santykį su savimi, su kitais ir su aplinka išreiškiantis vaiko nusiteikimas, polinkis, požiūris. Esminę nuostatą vaikas įgyja per visą ugdymo(si) laikotarpį nuo gimimo iki šešerių metų. Kadangi vaikų nuostatos susiformuoja per ilgesnį laiką, kiekvienoje iš ugdymo(si) ir pasiekimų vertinimo sričių išskirta viena svarbiausia nuostata.

Vaiko pasiekimas – tai kiekvienoje iš ugdymo(si) pasiekimų sričių įgyti vaiko gebėjimai ką nors daryti, veikti, elgtis.

Lentelė. Ugdymo turinys

1. PASITIKINTIS SAVIMI, ATSAKINGAS. Sietina su šiomis ugdymo(si) sritimis – emocijų suvokimu ir raiška, savireguliacija ir savikontrolė, savivoka ir savigarba, aplinkos pažinimu.		
Emocijų suvokimas ir raiška Esminė nuostata: domisi savo ir kitų emocijomis bei jausmais	Vaiko pasiekimai 1–3 metų	Vaiko veiksenų pavyzdžiai
	Atpažįsta kito vaiko ar suaugusio pagrindines emocijų išraiškas; pradeda atpažinti ką pats jaučia, turi savus emocijų raiškos būdus	Veido išraiška parodo „aš piktas/linksmas“; apžiūrinėja emocijas paveikslėliuose ir bando įvardinti; žaidžia žaidimą „Lėlytei skauda“, „Linksmas–liūdnas“ ir t.t.
	Vaiko pasiekimai 3–5(6) metų	Vaiko veiksenų pavyzdžiai
	Apibūdina savo jausmus, pradeda kalbėtis apie tai, kas gali padėti pasijusti geriau	Kūno išraiška pavaizduoja jausmus (vaidyba); žaidžia žaidimą „Papasakok be žodžių“; dėlioja simbolines nuotaikų korteles; klausosi vaikų balsų įrašų, iš kurių sprendžia, kokios jie nuotaikos: linksmi, liūdni, pikti, ramūs ir pan.; sudeda siužetus (geri ir blogi poelgiai) iš 2–4 paveikslėlių; prieš veidrodį žaidžia mimikos žaidimus, įvardina emocijas; dalyvauja gerumo akcijose
Savireguliacija ir savikontrolė Esminė nuostata: nusiteikęs valdyti emocijų raišką ir elgesį	Vaiko pasiekimai 1–3 metų	Vaiko veiksenų pavyzdžiai
	Pradeda valdyti savo emocijų raišką ir veiksmus, bando laikytis suaugusiojo prašymų ir draudimų	Žaidžia žaidimą „Diena – naktis“ (pojūčiai užmerktomis ir atmerktomis akimis); apkabina, paglosto draugą, kai jam liūdna; žaidžia nusiramavimo žaidimą „Pagalvok“ ir kt.
	Vaiko pasiekimai 3–5(6) metų	Vaiko veiksenų pavyzdžiai
	Supranta susitarimų, taisyklių prasmę bei naudingumą, bendraudamas su kitais bando kontroliuoti savo žodžius ir veiksmus	Dalyvauja probleminiuose pokalbiuose (pvz. „Ką daryti, kai supyksti?“, „Norai ir jų valdymas“ ir t.t.); kartu su auklėtoju kuria grupės elgesio taisykles; sprendžia probleminius klausimus: „Ar geras žodis sušildo?“, „Kaip suderinti savo ir draugo norus?“ ir pan.; dalyvauja darželio ir respublikos renginiuose: minima draugo, tolerancijos diena
Savivoka ir savigarba Esminė nuostata: save vertina teigiamai	Vaiko pasiekimai 1–3 metų	Vaiko veiksenų pavyzdžiai
	Kalba pirmuoju asmeniu; pasako kas jis yra – berniukas ar mergaitė, pavadina 5–6 kūno dalis	Piešia „Mano namas“, „Aš“; apžiūrinėja savo ir draugų šeimos nuotraukas; žaidžia žaidimą „Žmogaus kūno dalys“
	Vaiko pasiekimai 3–5(6) metų	Vaiko veiksenų pavyzdžiai
	Įvardija savo norus, jausmus, gebėjimus; pasako savo tautybę;	Kartu su tėveliais kuria „Šeimos šūki“, ruošia kartu su auklėtoju grupės talentų lentą „Ką gerai moka ir geba mūsų draugai“ (prie savo

	supranta ir gina savo teises būti ir žaisti kartu su kitais.	nuotraukos paveikslėliais pažymi, ką kiekvienas geba geriausiai); įsivertina savo elgesį naudodamas „Gerų poelgių kraitelę“ (simbolinės kortelės „Mandagus“, „Paslaugus“, „Geras žaidimų draugas“ ir pan.); kuria plakatus: „Mano tėčio ir mamos darbai“, „Aš jau moku ir galiu...“ ir t.t.; kartu su auklėtoju leidžia grupės, darželio laikraštukus tėveliams; klausosi lietuvių liaudies pasakų, kuriose aiškiai skiriamas gėris ir blogis
Aplinkos pažinimas Esminė nuostata: nori pažinti bei suprasti save ir aplinkinį pasaulį, džiaugiasi sužinojęs ką nors nauja	Vaiko pasiekimai 1–3 metų	Vaiko veiksenų pavyzdžiai
	Aatpažįsta ir įvardina artimiausios aplinkos daiktus; orientuojasi savo grupės aplinkoje; žino savo, šeimos narių vardus	Stebi save ir draugus veidrodyje; augina „daržą“ ir stebi augalo gyvenimo etapus: dygimą, augimą, žydėjimą, sėklų brandinimą; žaidžia žaidimus: „Kas kur gyvena?“, „Kelionė prie jūros“ ir pan.; renka gamtinę medžiagą; žaidžia pojūčių žaidimą „Paliesk“
	Vaiko pasiekimai 3–5(6) metų	Vaiko veiksenų pavyzdžiai
	Žino svarbią asmeninę informaciją, tradicines šventes; pastebi aiškiai matomus skirtumus ir panašumus tarp gyvūnų ir augalų; mokosi rūšiuoti atliekas; domisi technika	Piešia save, šeimą, apibrėžia savo plaštakos kontūrus; kartu su tėveliais sudaro „Šeimos medį“; žaidžia žaidimus: „Žemė, oras, vanduo“, „Surask tokį patį“, „Anksčiau–dabar–vėliau“, „Už–ant–po“, „Atpažink rankų porą“, „Profesijos“ ir t.t., stebi gamtos reiškinius, kuria „Gamtos kalendorių“; žaidžia kūrybinius-vaidmeninius žaidimus (bankas, biblioteka, cirkas, degalinė, parduotuvė, gairinė, gimtadienis ir t.t; varto knygas ir parodo žinomus paukščius, gyvūnus; stebi darželio teritorijoje atskrendančius paukščius; sėja, augina, prižiūri, laisto gėles ir kitus augalus grupėje ir darželio teritorijoje; rūšiuoja atliekas grupėje, dalyvauja švaros akcijoje, diskutuoja apie rūšiavimo naudą gamtai
Ugdymo(si) priemonės:		
Paukščių iškamšos, paukščių balsų įrašai, sėklos, kortelės su augalais, paukščiais, priemonės rūšiavimui, enciklopedijos apie augalus, gamtos reiškinius, gamtos garsų įrašai, įvairi filmuota medžiaga, knygelės, dėlionės, loto augimo ir sveikatos temomis; vaikams pritaikyti indai ir stalo įrankiai, buities technika, skirta maistui ruošti, stalo žaidimai profesijoms įvardinti, laistytuvai gėlėms, gėlių žemė; žmonių buities, profesijų atributai: įrankiai, rakandai (sodo įrankiai, namų tvarkymo priemonės, meistravimo įrankiai ir priemonės); vandenį geriantis popierius, vaškas, parafinas; žvakės; rašomoji lenta; lentynėlės, spintutės, dėžės, krepšiai žaislams, medžiagoms ir priemonėms; informaciniai leidiniai (knygos, plakatai, enciklopedijos, stalo žaidimai ir kt.); gyvūnų, augalų, gamtovaizdžių ir gamtos paminklų nuotraukos; smėlis, akmenukai, vanduo, gamtinė medžiaga; didinamieji stiklai, indai ir priemonės eksperimentavimui (mėgintuvėliai, piltuvėliai, vamzdžiai, matuokliai, pipetės, kempinės, vandenį sugeriančios medžiagos, indai bei priemonės žaidimui su smėliu ir vandeniu, muilo burbulai, žaislinės plunksnos ir kt.); laikrodis, kompasas, termometrai (vandens, oro, kūno šilumos), statoskopas, įvairios ilgio matavimo priemonės, svirtinės svarstyklės; skaičiavimo pagaliukai, skaičiuotuvai, didaktinės skaičiavimo priemonės; erdvinės ir plokštuminės geometrinės figūros; pinigų pavyzdžiai; žaislai tapatinimui, grupavimui, rūšiavimui, serijų dėliojimui; išardomieji ir sudedamieji žaislai, daiktų modeliai;		

aitvarai (popieriniai, plastmasiniai, medžiaginiai ir kt.) ir pan.; gaublys, saugaus eismo ir elgesio kortelės, knygelės, paveikslėliai, dėlionės, stalo žaidimai, nuotaikų kortelės; siužetiniai žaislai (lėlės, vežimėliai, baldai, indeliai, drabužiai, įvairių profesijų atributai; automobiliai, buities ir kt. daiktai; žaidimai poromis, keliose (domino, loto); atsipalaidavimo žaislai (minkšti žaislai, kamuoliukai spaudymui rankomis; priemonės šviesos ir šešėlių žaislui; veidrodžiai; kompiuterinės programos, Lietuvos Respublikos vėliava; Lietuvos respublikos ir Anykščių miesto herbai, užsienio šalių vėliavėlės, europos šalių žemėlapis, prezidento nuotrauka ir t.t.		
2. SĖKMINGAI BESIUGDANTIS. Sietina su šiomis ugdymo(si) sritimis: skaičiavimu ir matavimu, iniciatyvumu ir atkaklumu, problemų sprendimu, mokėjimu mokytis.		
Skaičiavimas ir matavimas Esminė nuostata: nusiteikęs pasaulį pažinti skaičiuodamas ir matuodamas	Vaiko pasiekimai 1–3 metų	Vaiko veiksenų pavyzdžiai
	Skiria sąvokas mažai ir daug; išrikiuoja daiktus į eilę; išdėmi pagrindines spalvas: raudoną, mėlyną, geltoną, žalią	Žaidžia didaktinį žaidimą „Uždėk tiek, kiek nupiešta“; veria karoliukus ant pagaliuko ir lygina (daugiau/mažiau); mauna žiedus ant stovelio; stato bokštą, dėdamas vieną kaladėlę ant kitos; rikiuoja kaladėles pagal dydį, spalvą, formą; medinius daiktus rikiuoja vienoje eilėje, plastikinius kitoje; rodo pirštelius ir skaičiuoja savo metus; dėlioja paveikslėlius panaudojant geometrines formas; žaidžia spalvų žaidimą „Surask tokios pat spalvos“; piešia vienos spalvos (pasirinktinai) piešinį ir pan.
	Vaiko pasiekimai 3–5(6) metų	Vaiko veiksenų pavyzdžiai
	Geba skaičiuoti daiktus, palygti daiktų grupes pagal kiekį; grupuoti daiktus pagal spalvą, formą, dydį; skiria plokštumos ir erdvės figūras; matuoja atstumą, ilgį, tūrį, masę; pradeda suvokti laiko trukmę	Skaičiuoja savo pirštelius, žaisliukus; atlieka problemines užduotis: „Padalink obuolį visiems vaikams“, „Išrikiuok ir pasakyk kelintas stovi kiškiukas“ ir pan.; žaidžia žaidimus „Parduotuvė“, „Padėk mažiau arba daugiau“, „Gyvi skaičiai“ (susitaria dėl veiksmų, kuriuos reikia atlikti pamačius tam tikrą skaičių) ir pan.; žaidimuose taiko skaičiuotes; įvardina kelintas atėjo į grupę; įvardija į kokias geometrines figūras panašūs įvairūs daiktai; modeliuoja figūromis (pvz., iš keturių trikampių sudėlioja kvadratą); lipdo geometrines figūras ir konstruoja (namelį, gėlytę ir pan.); jungia įvairių spalvų, pločio, ilgio popierines juosteles į žiedus, perveria juos per vieną ar kelis, taip „auginant“ erdvines formas; dėlioja priešingybių paveikslėlius (aukštai–žemai, ant–po, kairėje–dešinėje ir pan.); kuria kalendorius
Iniciatyvumas ir atkaklumas Esminė nuostata: didžiuojasi savimi ir didėjančiais savo gebėjimais	Vaiko pasiekimai 1–3 metų	Vaiko veiksenų pavyzdžiai
	Energingai žaidžia, veikia, laisvai juda erdvėje, pats keičia veiklą; išbando naujus žaislus, žaidimus; ištraukia į suaugusiojo pasiūlytą veiklą	Randa naują žaislą ir išbando jo galimybes; žaidžia situacijas „Aš pats“; piešia piešinį mamai, tėčiui, sesei/broliui; sugalvoja būdus, kaip pasiekti neprieinamą daiktą; pats išrenka ir pasiūlo auklėtojai skaityti knygelę
	Vaiko pasiekimai	Vaiko veiksenų pavyzdžiai

	3–5(6) metų	
	Pagal savo pomėgius pasirenka veiklą, ilgam įsitraukia ir ją plėtoja; ją tęsia po dienos miego, kitą dieną; kreipiasi į suaugusiųjų pagalbą, kai pats nepajėgia susidoroti su kilusiais sunkumais.	Piešia „Mano diena“ (atsispindi ką vaikas ketina veikti per dieną); pasirenka veiklą, kuri užrašoma „Grupės padėjėjų tvarkaraštyje“; sprendžia auklėtojų sudarytas problemines situacijas, teikia pasiūlymus; apibrėžia savo rankos plaštaką, pasirenka ir prikljuoja paveikslėlius, žyminčius, ką gali nuveikti darželyje ir kieme
Problemu sprendimas Esminė nuostata: nusiteikęs ieškoti išeičių kasdienams iššūkiams bei sunkumams įveikti	Vaiko pasiekimai 1–3 metų	Vaiko veiksenų pavyzdžiai
	Drąsiai imasi sudėtingos veiklos, atkakliai, keisdamas veikimo būdus, stebi savo veiksmų pasekmes, prašo pagalbos nepavykus atlikti veiklos	Žaidžia auklėtojo sudarytas problemines situacijas „Ką daryti – atėmė žaisliuką?“, auklėto padedamas atkreipia dėmesį į kasdieninę situaciją „čia ir dabar“; deda didesnę kibirėlį į mažesnę; kiemo aikštelėje randa balą ir kartu su auklėtoja sprendžia problemą–kaip nesuslapti kojųčių?
	Vaiko pasiekimai 3–5(6) metų	Vaiko veiksenų pavyzdžiai
	Pradedama matyti sprendimų pasekmes; tariasi su kitais dėl veiksmų atlikimo ieško tinkamų sprendimų ką nors išbandydamas, tyrinėdamas	Ieško paveikslėliuose skirtumų; sprendžia problemines situacijas „Ką daryti“ – patarimai draugams; sudarinėja veiksmų planą tikslui „Noriu sužinoti“; žaidžia žaidimą „Labirintų keliai“; taiso sugadintą daiktą, suplėšytą knygutę; bando su auklėtoju įvardinti pasekmes „Kas bus, jeigu...“; žaidžia sveikatos saugojimo žaidimus: „Kaip pereiti gatvę?“, „Susirgo...“ ir pan.
Mokėjimas mokytis Esminė nuostata: noriai mokosi, džiaugiasi tuo, ką išmoko	Vaiko pasiekimai 1–3 metų	Vaiko veiksenų pavyzdžiai
	Domisi kas kaip veikia, atidžiai stebi veiklą, modeliuoja ir bando pakartoti veiksmus	Išbando naujus žaidimus; pagiria draugą, leidžiant jam patirti sėkmės jausmą; žaidžia pojūčių žaidimus (klausos, regos, lytėjimo, skonio); žaidžia kartu su draugais bendrus žaidimus; kuria siužetinio žaidimo epizodus; ieško teminių paveikslėlių knygelėse; žaidžia probleminį žaidimą „Kur rasti...?“
	Vaiko pasiekimai 3–5(6) metų	Vaiko veiksenų pavyzdžiai
	Drąsiai ieško atsakymų į kylančius klausimus, randa reikiamą informaciją įvairiuose šaltiniuose	Kuria savo pasiekimų knygeles; gamina plakatus: „Žinau–nori sužinoti“, Ką daryti, jeigu...?“, varto savo ir draugų meninės veiklos darbelius – apmąsto, diskutuoja, vertina savo ir kitų veiklą bei rezultatus; taiko įvairius informacijos paieškos metodus: knygų „skaitymas“, aplinkos tyrinėjimas, klausinėjimas; sprendžia galvosūkius, varto enciklopedijas, ieško informacijos kompiuteryje

Ugdymo(si) priemonės:		
<p>informaciniai leidiniai (knygos, plakatai, enciklopedijos, stalo žaidimai ir kt.); skaičių, formų, dydžių, spalvų kortelės; skaičiavimo pagaliukai, skaičiuotuvai, erdvinės ir plokštuminės geometrinės figūros; pinigų pavyzdžiai; žaislai tapatinimui, grupavimui, rūšiavimui, popierinės kortelės vardui; Lietuvos žemėlapis; gaublys; saugaus elgesio kortelės, knygelės, paveikslėliai, dėlionės, stalo žaidimai, atsipalaidavimo žaislai; priemonės šviesos ir šešėlių žaismui; konstruktoriai; mozaikos; poelgio–pasekmės kortelės, paveikslėliai, dėlionės; žaislai, skirti žaidimui poromis (šachmatai, šaškės, domino); telefonų knygos vaikų žaidimams; spausdinimo mašinėlė, IKT priemonės (kompiuteris, planetiniai kompiuteriai), kompiuterinės programos, atskiri pratybų lapai, įvairių užduočių vaikui rinkinys; lipdukai-raidynai, skaitmenys; knygelės asmeniniam raidynėliui, žodynėliui sudaryti ir pan.; žaislinės knygelės vaikams (su iškirptais langeliais, perspektyviniu vaizdu, turinčios vaizdo ir garso efektų); pasakų veikėjų siluetai, figūrėlės; skirtukai, žymekliai knygoms; simboliniai lipdukai; receptų knygos, poelgio-pasekmės paveikslėliai arba kartoninės dėlionės; siužetiniai ir minkšti žaislai, daiktų modeliai; žaislai, skirti žaidimui poromis (šachmatai, šaškės), keliese (įvairūs stalo žaidimai); žaislai-galvosūkliai; statybinės detalės su sraigtais ir veržlėmis (medinės, plastmasinės, metalinės ir kt.), kaladėlės (Duplo, Lego ir kt.), teminiai jų rinkiniai, konstruktoriai, mozaikos, medinės, plastmasinės, kartoninės dėlionės (Puzzle ir kt.)</p>		
<p>3. KŪRYBINGAS. Sietina su šiomis ugdymo(si) sritimis — menine raiška, estetiniu suvokimu, tyrinėjimu, kūrybiškumu.</p>		
<p>Meninė raiška</p> <p>Esminė nuostata: jaučia meninės raiškos džiaugsmą, rodo norą aktyviai dalyvauti meninėje veikloje</p>	<p>Vaiko pasiekimai 1–3 metų</p>	<p>Vaiko veiksenų pavyzdžiai</p>
	<p>Eksperimentuoja dailės priemonėmis, dainuoja 2–4 garsų daineles, kartu su pedagogu ritmiškai groja muzikos instrumentais, šoka mėgdžiodamas judesius; vaizduoja siužetinius elementus</p>	<p>Eksperimentuoja individualiai ant atskiro didelio formato popieriaus lapo: piešia pieštukais, tušinukais, kreidelėmis, tapo guašu, akvarele; štampuoja piršteliu, teptuku, štampukais, daro plaštakos antspaudus; piešia pagaliuku ant smėlio, sniego; kreida ant lentos, asfalto; tapo ant medžio lapų; lipdo plastilinu iš vieno gabalo (suka rutulį, kočioja tiesiais judesiais); kuria teminius paveikslus ant tapeto juostos; eksperimentuoja išbandydamas taškymo būdus; piešia kljais; kartu su auklėtoja organizuoja miniatiūrų parodėles; klausosi įvairių muzikinių kūrinių, atliekamų gyvai ir įrašytų; mėgdžioja gamtos ir mechaninius garsus; kuria savas daineles su įvairiais garsažodžiais; muzikai pritaria plojimu ir kt. ritminiais judesiais, ritminiais instrumentais, groja elementariais muzikiniais instrumentais (barškučiais, būgneliais); žaidžia muzikinius žaidimus; išreiškia save judesiu, šoka panaudodamas laisvą judesį; imituoja judesiais įvairius personažus – gyvūnus; persirengia įvairiais veikėjais; žaidžia teatro lėlėmis; pritaiko balso tembrą pasirinktam personažui</p>
	<p>Vaiko pasiekimai 3–5(6) metų</p>	<p>Vaiko veiksenų pavyzdžiai</p>
<p>Spontaniškai ir savitai reiškia išpūdžius, išgyvenimus, mintis, patirtas emocijas muzikuodamas,</p>	<p>Piešia įvairia technika: guašu, akvarele, anglimi, spalvotais pieštukais, vaškinėmis kreidelėmis; eksperimentuoja maišydamas spalvas ir atranda naujus atspalvius; tapo portretus, gamtos vaizdus, įvairius veiksmo siužetus ir pan.; tapo</p>	

	<p>šokdamas, vaidindamas, dainuoja platesnio diapazono vienbalses daineles, šoka ratelius pritaikydamas įvairius žingsnelius; improvizuoja trumpas žodines veikėjų frazes; tikslingai naudoja daiktus teatro reikmėms</p>	<p>ant netradicinių paviršių: senų batų, audinio, stiklo ir pan.; aplikuoja „mozaikos“ principu; derina kelias dailės raiškos technikas viename darbe, piešia ant vandens (EBRU technika); ornamentuoja, sistemingai kartodamas elementus; gamina šventines dekoracijas; organizuoja fotografijų parodėles; kuria rėmelius savo darbams; tapo vitražus; dalyvauja dailės darbų parodose, projektuose, akcijose kurias organizuoja pedagogai; klausosi muzikinių kūrinių ar fragmentų; išklausius muzikos, pasakoja vaizdinius arba įvardina instrumentus; domisi muzikinių kūrinių atlikėjų grupėmis; muziką išreiškia judesiu; dainuoja, šoka ratelius; mėgdžioja gamtos garsus; skanduoja skandutes, mina mįsles, patarles; išbando įvairius garso išgavimo būdus, gaminasi barškučius (pvz. į dėžutę įberia kruopų, įdeda kaštoną ar pan.); šoka pavieniui, poroje, ratelyje ir pan.; kuria „savo dainelę“, „savo šokį“; kuria ritmą atsitiktiniais daiktais, bei panaudodamas muzikinius instrumentus; „dainuoja savo vardą“; žaidžia improvizuotą koncertą grupėje; dalyvauja darželio koncertuose; žaidžia – vaidina trumputes sceneles pagal literatūrinius, muzikinius, istorinius siužetus; žaidžia stalo teatrą; išbando save lėlių teatre; kuria veiksmų siužetą iš „čia ir dabar“ pasigamintų ar aplinkoje rastų daiktų; kuria spektakliukus draugams; vaidina panaudodamas pirštukines ir pirštines lėles; vaidindamas sukuria savo išgalvotą pasaką, istoriją; vaidina pasakėles be garso; lankosi spektakliuose</p>
<p>Estetinis suvokimas</p> <p>Esminė nuostata: domisi, gėrįsi, grožisi aplinka, meno kūriniais, menine veikla</p>	<p>Vaiko pasiekimai 1–3 metų</p>	<p>Vaiko veiksenų pavyzdžiai</p>
	<p>Emocingai reaguoja į dainų garsus, vaidinimo veikėjus, dailės kūrinių objektus, atpažįsta jau girdėtus muzikos kūrinius, matytus šokius, ratelius, vaidinimo veikėjus</p>	<p>Klausosi sekamų pasakų, skaitomų eiliuotų kūrinių, apsakymų ir pan.; klausosi gamtos garsų; imituoja gamtos garsus; skambant muzikai, ploja rankytėmis, trepsi kojytėmis, šypsosi, ploja; kabina savo meninį darbelį grupės rūbinėlėje, jį komentuoja; puošiasi kai žaidžia „Gimtadienį“</p>
	<p>Vaiko pasiekimai 3–5(6) metų</p>	<p>Vaiko veiksenų pavyzdžiai</p>
	<p>Džiaugiasi savo ir kitų kūryba, dalijasi išgyvenimais, išpūdžiais, išreiškia nuomonę apie meninį kūrinių</p>	<p>Varto liaudies meno knygas, apžiūri tautodailės darbus; dalyvauja pokalbyje apie girdėtą meninį kūrinių, prašo pakartoti patikusią dainelę, pasakėlę, šokį; dalyvauja įstaigoje organizuojamuose renginiuose, muzikos mokyklos ugdytinių koncertuose, miesto, respublikos renginiuose</p>

Tyrinėjimas Esminė nuostata: smalsus, domisi viskuo, kas vyksta aplinkui, noriai stebi, bando, samprotauja	Vaiko pasiekimai 1–3 metų	Vaiko veiksenų pavyzdžiai
	Atsargiai elgiasi su nepažįstamais daiktais ir medžiagomis	Ikišęs ranką į „stebuklingą maišelį“, liečia, čiupinėja, glamžo, spaudo esančius daiktus ir bando ištraukti: kietą, minkštą, švelnų ar šiurkštų daiktą; antspauduoja panaudodamas gamtinę medžiagą; piešia gamtoje rastais gamtiniais „dažais“
	Vaiko pasiekimai 3–5(6) metų	Vaiko veiksenų pavyzdžiai
	Atlieka trumpalaikius stebėjimus, pasitelkia priemonių įvairovę (lupa, magneta, mikroskopą, svarstyklės), analizuoja, grupuoja ir klasifikuoja daiktus pagal savybes	Ieško atsakymų į probleminį klausimą „Kodėl?“, kuria savo pomėgių knygeles; ieško balansinių svarstyklių vidurio; išbando magneto, lupos, mikroskopo galimybes; tyrinėja daiktus ant šviesos stalo, juos klasifikuoja ir grupuoja; kuria koliažus ieškodamas detalių jungimo galimybių; dalyvauja artimiausios aplinkos išvykose ir kuria žemėlapius; kuria stebėjimų fotografijų parodėles
Kūrybiškumas Esminė nuostata: jaučia kūrybinės laisvės, spontaniškos improvizacijos bei kūrybos džiaugsmą	Vaiko pasiekimai 1–3 metų	Vaiko veiksenų pavyzdžiai
	Ižvelgia naujas įprastų daiktų savybes	Pats puošia padarytus dirbinėlius; eksperimentuoja įvairiomis tūrinėmis medžiagomis: moliu, plastilinu, drėgnu smėliu, minkštu sniegu, sūria tešla; pritaiko įvairius daiktus veiksams, pvz. kaladėlė – „telefonas“, pieštukas – „šaukštas“, lovatiesė – „palapinė“ ir t.t.; žaidžia su dažų dėmėmis „Į ką tai panašu?“; kartu auklėtoju dalyvauja kūrybiniuose lopšelio- darželio projektuose
	Vaiko pasiekimai 3–5(6) metų	Vaiko veiksenų pavyzdžiai
	Ieško netikėtų sprendimų, fantazuoja, eksperimentuoja	Eksperimentuoja ant balto ir spalvoto (sauso ir šlapio), įvairaus formato, dydžio popieriaus, pirštu, teptuku, šiaudeliu, trintuku, kamšteliu, sagute; tapytą darbėlį papildo realiomis medžiagomis (audiniu, džiovintais augalais ir kt.); dailės priemonėmis reiškia savo literatūrinius, muzikos kūrinio ar kitokius meninius įspūdžius; aplikuoja iš skirtingo šiurkštumo, storumo, įvairių spalvų popieriaus, buityje nereikalingų laikraščių, tapetų, folijos ir kt.; gamina, atvirukus, kvietimus, knygeles, dovanėles draugams, šeimos nariams; įvairių atributiką, dekoracijas šventėms, pramogoms
Ugdymo(si) priemonės:		
priemonės tapymui, piešimui, lipdymui, kūrybiniams darbams (įvairūs dažai: gvašas, EBRU dažai, akvarelė, kreidelės, pastelė; klijai; balta ir spalvota kreida; pilki ir spalvoti pieštukai; įvairaus dydžio, pločio, storio teptukai; žirkklės, kanceliariniai peiliukai, pagaliukai ir kt., molis, plastilinas, drėgnas smėlis, sūri tešla, baltas, spalvotas, įvairaus dydžio ir formų popierius, šiaudelis, trintukas, laikraščiai, tapetai ir kt.); priemonės darbo vietai uždengti; liaudies meno knygos; apranga darbui su dažais; pirštukų lėlės, lėlės ant lazdelių ir kt.; apranga ir vaidybos atributika vaikams (skraistės, skrybėlės ir kt.); muzikos instrumentai (molinukai, akmenukai, lazdelės, metalofonai, kanklės,		

<p>akordeonas, ritminiai mušamieji instrumentai (perkusija) ar savos gamybos instrumentai); muzikos centras arba garso grotuvas, būtiniausi įrašai (populiari, klasikinė, liaudies, vaikų ir kt. muzika, pasakos, gamtos garsai); muzikos ženklų rinkiniai muzikos raštui (penklinių, natų, pauzių ženklai) ir kt.; štampavimo, antspaudavimo priemonės, formelės; molbertai; muzikinės dėžutės, muzikiniai žaislai; švenčių atributika (popierinės girliandos, širdelės, kaukės, žaislai eglutei, konfeti ir kt.); pasaulio žemėlapis, įvairūs vietovių, kelionių ir kt. žemėlapiai; tikra buitinė technika: radijo aparatai, fotoaparatai, telefonai, žibintuvėliai; techniniai žaislai (žybsintys, pypsintys; prisukami, inerciniai, elektriniai, t.y. su elementais); vėjo, vandens malūnai ir t.t.</p>		
<p>4. BENDRAUJANTIS IR BENDRADARBIAUJANTIS. Sietina su šiomis ugdymo(si) sritimis — santykiais su suaugusiais, santykiais su bendraamžiais, sakytine kalba, rašytine kalba</p>		
<p>Santykiai su suaugusiais</p> <p>Esminė nuostata: nusiteikęs geranoriškai bendrauti ir bendradarbiauti su suaugusiais</p>	<p>Vaiko pasiekimai 1–3 metų</p>	<p>Vaiko veiksenų pavyzdžiai</p>
	<p>Lengviau atsiskiria nuo tėvų (globėjų), ramiai stebi nepažįstamus žmones</p>	<p>Svečiuojasi kitoje grupėje; priima svečius grupėje; dalyvauja pramogose, šventėse, išvykose</p>
	<p>Vaiko pasiekimai 3–5(6) metų</p>	<p>Vaiko veiksenų pavyzdžiai</p>
	<p>Stengiasi laikytis susitarimų</p>	<p>Kuria savo grupės taisykles; žaidžia bendrus žaidimus; padeda auklėtojai grupės žaislų tvarkyme</p>
<p>Santykiai su bendraamžiais</p> <p>Esminė nuostata: nusiteikęs geranoriškai bendrauti ir bendradarbiauti su bendraamžiais</p>	<p>Vaiko pasiekimai 1–3 metų</p>	<p>Vaiko veiksenų pavyzdžiai</p>
	<p>Žaidžia greta arba trumpai su draugu, audringai reiškia teises į savo daiktą</p>	<p>Stato su draugu vieną bokštą; su auklėtoja ir draugais žaidžia siužetinius žaidimus: „Namai“, „Kelionė“ ir pan.; atsineša žaislą iš namų ir dalinasi su draugu</p>
	<p>Vaiko pasiekimai 3–5(6) metų</p>	<p>Vaiko veiksenų pavyzdžiai</p>
	<p>Rodo iniciatyvą bendrauti ir bendradarbiauti su kitais vaikais, turi draugą</p>	<p>Kuria bendrus kūrybinius darbus; piešia geriausio draugo portretą; žaidžia stalo žaidimus: kuria su ROBOTIKOS konstruktoriais, žaidžia šaškėmis ir pan. Dalyvauja prevenciniame projekte „Be patyčių“</p>
<p>Sakytinė kalba</p> <p>Esminė nuostata: nusiteikęs išklaudyti kitą ir išreikšti save bei savo patirtį kalba</p>	<p>Vaiko pasiekimai 1–3 metų</p>	<p>Vaiko veiksenų pavyzdžiai</p>
	<p>Kalba 3–4 žodžių sakiniiais, klausosi skaitomų ir pasakojamų kūrinių</p>	<p>Žaidžia žaidimus: „Atspėk, kas čia?“, „Pirštukų pasakėlės“ ir pan. varsto raištelius; varto knygeles; bando įvardinti tai, ką mato paveikslėlyje „Kas čia“; žaidžia žodžių žaidimus „Pakartok“; kartu su auklėtoja dainuoja daineles; pasakoja apie matytas televizijos laideles vaikams; klausosi skaitomų pasakų</p>
	<p>Vaiko pasiekimai 3–5(6) metų</p>	<p>Vaiko veiksenų pavyzdžiai</p>
	<p>Suvokia pasakojimo, pokalbio eigą, supranta ir interpretuoja, vartoja antonimus ir sinonimus, kuria ir pasakoja įvairius</p>	<p>Pasakoja apie girdėtą, matytą meno kūrinį, įvardija eigą; pasakoja apie save ir savo šeimą, nusako būdingiausias šeimos narių savybes; komentuoja, ką padaręs, ką nupiešęs, ką žaidęs, ką matęs per televizorių; deklamuoja; seka, kuria pasakas be galo ir kitus tekstus</p>

	tekstus	
Rašytinė kalba Esminė nuostata: domisi rašytiniais ženklais, simboliais, skaitomu tekstu	Vaiko pasiekimai 1–3 metų	Vaiko veiksenų pavyzdžiai
	Piešia vertikalias ir horizontalias linijas, varto knygeles, dėmesį skirdamas tekstui	Žaidžia linijomis piešimo lape; spalvina paveikslėlius; varto knygeles ir klausinėja „Kas čia?“, ieško į ką panaši raidė (pvz. panaši kaip burbuliukas, kaip gyvatė ir pan.)
	Vaiko pasiekimai 3–5(6) metų	Vaiko veiksenų pavyzdžiai
	Atpažįsta ir rašinėja raides, žodžius bei kitokius simbolius, pradeda skaitinėti, kopijuoja aplinkoje esančius žodžius, žino keliolika abėcėlės raidžių	Atpažįsta ir bando įvardinti elementarius simbolius (raides); gamina knygeles; ieško savo vardo raidės grupės aplinkoje, knygoje; atlieka užduoteles su raidelėmis; pats savarankiškai užsirašo savo vardą ant kūrybinio darbo; „skaito“– kuria istorijas pagal paveikslėlius; dėlioja raidžių korteles ir bando skaityti
Ugdymo(si) priemonės:		
knygos vaikams (knygelės, žurnalai, vaikiškos enciklopedijos, dailės albumai ir kt.); raidynai; žodžių kortelės, juostelės; stalo žaidimai su raidėmis, užrašais skirti kalbai ugdyti; kubeliai, automobiliai ir kt. su užrašais; pasakų, muzikos įrašai (kompaktiniai diskai, garso kasetės) ir kt.; žaislinės knygelės vaikams (su iškirptais langeliais, perspektyviniu vaizdu, turinčios vaizdo ir garso efektų); magnetinės raidės ir lentos; pasakų veikėjų siluetai, figūrėlės; skirtukai, žymekliai knygomis; simboliniai lipdukai; receptų knygos, telefonų knygos vaikų žaidimams; spausdinimo mašinėlė, kompiuteris, kompiuterinės programos		
5. SVEIKAS IR SAUGUS. Sietina su šiomis ugdymo (si) sritimis — kasdieninio gyvenimo įgūdžiais, fiziniu aktyvumu.		
Kasdieninio gyvenimo įgūdžiai Esminė nuostata: noriai ugdomi sveikam kasdieniam gyvenimui reikalingus įgūdžius	Vaiko pasiekimai 1–3 metų	Vaiko veiksenų pavyzdžiai
	Padedamas susitvarko, padedamas apsirengia ir nusirengia, apsiauna ir nusiauna batus	Bando savarankiškai praustis, šluostytis, rengtis; taisyklingai laiko šaukštą, savarankiškai valgo, žino savo vietą prie stalo, geria iš puoduko, naudojasi servetėle; pavalgįs, nusineša savo puodelį; valo dulkes ir t.t.
	Vaiko pasiekimai 3–5(6) metų	Vaiko veiksenų pavyzdžiai
	Padedamas pasirenka drabužius ir avalynę pagal oro sąlygas, dažniausiai savarankiškai tvarkosi žaislus ir veiklos vietą, įvardija maisto produktus, kuriuos valgyti sveika	Rengia, šukuoja, prausia lėles; žaidžia didaktinėmis priemonėmis (segioja, riša, varsto); dėlioja paveikslėlius „Kada kaip rengiamės?“; dalyvauja probleminiuose pokalbiuose („Kodėl reikia valyti dantukus?“, „Kaip elgtis gatvėje?“ ir t.t.); kuria plakatus „Sveikas maistas“, „Blogi įpročiai“, „Kur kreiptis pagalbos?“ ir pan.
Fizinis aktyvumas Esminė nuostata: noriai, džiaugsmingai juda, mėgsta judrią veiklą ir žaidimus	Vaiko pasiekimai 1–3 metų	Vaiko veiksenų pavyzdžiai
	Tikslingai skirtingu ritmu eina ten, kur nori, vaikščiodamas apeina kliūtis, ridena, mėto, spiria kamuolį	Nusileidžia čiuožyne, supasi sūpuoklėse; eina savo paties pėdsakais smėlyje, sniege; laisvai laksto po kiemą, salę–sustoja išgirdus garsinį signalą (plojimą rankomis, varpelio skambėjimą); ridena kamuolį pirmyn ir stengiasi jį pavyti; sportuoja netradicinėje aplinkoje;

		pučia ir gauda plunksnas; žaidžia judriuosius žaidimus ir t.t.
	Vaiko pasiekimai 3–5(6) metų	Vaiko veiksenų pavyzdžiai
	Eina ratu, poromis, atbulomis, žaidžia komandomis, derindamas veiksmus, žaidžia žaidimus su kamuoliu, tiksliau valdo pieštuką ir žirkles	Bėgioja keičiant kryptį, tempą; žaidžia gaudynes su draugais, žaidžia futboliuką; rungtyniauja estafetėse; šokinėja abiem kojom vietoje, lengvai judant pirmyn; krepšinį; žaidžia orientacinius žaidimus; žaidžia judrius žaidimus; dalyvauja sveikatos ugdymo akcijose, pramogose, projektuose, dalyvauja mankštose; karmo paveikslėlius iš reklaminių žurnalų; piešia ir išsikerpa varžybų atributiką (taikinius, vėliavėles ir pan.)
Ugdymo(si) priemonės:		
lankai, šokdynės, virvutės, kamuoliai, kėgliai; treniruokliai, batutas; šurkštūs, gruoblėti kilimėliai; sūpuoklės, sienelės, kopėčios, laipiojimo virvės, gimnastikos suoleliai, čiužiniai; priemonės estafetėms, kliūtims; audeklo atraižos, elastingas popierius, žirklys; priemonės futbolo ir krepšinio žaidimams; paspartukai, dviratukai, rogutės ir kt.; kūno dažai; paveikslėliai, knygelės, dėlionės, loto augimo ir sveikatos temomis; vaikams pritaikyti indai ir stalo įrankiai, buitės technika, skirta maistui ruošti; priemonės varstymui, segiojimui, raišiojimui; įvairios spynos, užraktai ir raktai; kabliukai; užsklandos; supamieji žaislai; grūdinimosi priemonės (indai vandeniui ir kt.); riedantys žaislai (karučiai, automobiliai, traukiniai ir kt.) ir pan.; higienos reikmenys		

Ugdymo(si) metodai.

Programos tikslas ir uždaviniai įgyvendinami taikant įvairius ugdymo(si) metodus: žaidimą, patirtinį mokymą(si), aktyvius ugdymosi metodus, probleminių situacijų sprendimą, diskusijas, kūrybines užduotis, stebėjimą, viktorinas, konkursus.

- Pagrindinis ugdymo metodas – žaidimas. Žaidžiant ugdomi visi vaikų gebėjimai. Jis skatina vaikų pozityvias emocijas, padeda formuoti kalbiniamis įgūdžiams, natūraliai sukcentruoja dėmesį į ugdomąją veiklą. Žaisdamas vaikas susipažįsta su pasauliu ir mokosi pasitikėti dar nepažintais veikimo būdais, išbandyti visus galimus požiūrius ir poelgius, išreikšti smalsumo, žavesio, baimės, netikrumo išgyvenimus, susiorientuoti, pažinti, eit prie nežinomo ir kt.

- Vaizdinis metodas – demonstravimas, stebėjimas – nukreiptas į vaizdinį formavimą apie vaikus supančią aplinką, jos reiškinius.

- Praktinis metodas – vaikų darbai, praktinė veikla, tyrinėjimai, stebėjimai, eksperimentavimai.

- Žodinis metodas – pokalbis, pasakojimas, aptarimas, diskusija – suteikia galimybę perduoti ar gauti informaciją, natūraliai bendrauti.

- Kūrybinis metodas – sudarantis sąlygas vaikams kelti ir įgyvendinti savo idėjas.

- Pažintinės–edukacinės ekskursijos, išvykos – padeda pažinti ir suprasti supančią aplinką.

- Sportinės veiklos metodai – estafetės, varžybos, komandiniai žaidimai, fiziniai pratimai.
- IKT taikymas – praktiniai užsiėmimai prie interaktyvios lentos, vaizdo medžiagos stebėjimas ir analizavimas multimedijos pagalba, mokomieji kompiuteriniai žaidimai.
- Ugdymas pavyzdžiu – pedagogas yra vaikų žaidimų, veiklos partneris (kartu šoka, dainuoja, sportuoja, dalyvauja projektuose), mimika, žodžiais, elgesiu, veiksmais perduoda tai, ką tikisi, nori perduoti vaikams.
- Spontaniškas ugdymas – pedagogas palaiko vaiko veiklą – pagiria, pasidžiaugia, padrašina, ugdymui panaudoja netikėtai susidariusias situacijas, pritaria bet kokiai vaiko veiklai, ją gerbia, laiko vertinga patirtimi.
- Ugdančiosios aplinkos kūrimas, parinkimas – sudaro sąlygas vaikui tyrinėti, atrasti, patirti, stebėti, organizuota ir savaiminė veikla sporto salėje, grupėje kuriamos atskiros erdvės vaikų veiklai, skatina vaiko norą pažinti, sužinoti iš knygų, enciklopedijų, IKT priemonių pagalba, veikla lauke (aikštelėse, kieme), organizuoja išvykas, ekskursijas.
- Ugdymą grįsti vaikams įdomių situacijų, veiklos plėtote – atsižvelgiama į vaikų keliamas problemas, netikėtai susidariusias situacijas, aplinkos bei gyvenimo padiktuotas situacijas, sudaromos įdomios veiklos situacijos, kuriama vaikų veiklai bei žaidimams palanki aplinka, vykdoma projektinė veikla.

Ugdomosios veiklos planavimas.

Auklėtojas planuodamas ugdomąją veiklą vadovaujasi Pasiekimų aprašu. Ugdomosios veiklos planas yra atviras papildymui, keitimui, koregavimui, orientuotas į vaikų ugdymo(si) rezultatų siekimą. Plane iš anksto numatoma tik dalis pagrindinių vaikų ugdymo(si) gairių, turint galimybę planą kasdieną pildyti vaikų sumanymais bei pedagogo siūlomomis idėjomis, atliepančiomis išryškėjusius vaikų interesus bei polinkius. Auklėtojas planuoja kartu su vaikais, tėvais, visa ugdytojų komanda (grupės auklėtojai, meninio ugdymo pedagogas, švietimo pagalbos specialistai ir kt.). Planuojant atsižvelgiama į vaikų įvairovę, jų ugdymo(si) poreikius ir pasiekimus, parenkant skirtingą ugdymo turinį, būdus ir priemones, numatomos sąlygos vaikų patirtinio ugdymo(si) situacijų kūrimuisi.

Planuodamas vaikų ugdymą(si) auklėtojas kuria numatytiems ugdymo(si) rezultatams pasiekti palankią aplinką, sudaro sąlygas tikslingai vaikų veiklai, tikslingai parenka natūralius, vaiko prigimtį atitinkančius ugdymo(si) būdus, į vaikų ugdymo(si) procesą įtraukia tėvus, bendruomenės atstovus, reflektuoja vaikų dalyvavimą ugdymo(si) procese ir kt.

Kiekvienas ugdomosios veiklos planas pedagogo apmąstomas ir reflektuojamas, numatant tolimesnes veiklos veikimo kryptis.

Edukacinė aplinka.

Pedagogai, tėvai – pagrindiniai vaikų ugdymo(si) partneriai. Tačiau darželio edukacinė aplinka – trečiasis „pedagogas“. Todėl didelį dėmesį skiriame ugdomosios aplinkos ypatumams.

Fizinė aplinka:

- grupės aplinka padalinta į įvairaus dydžio saugias, jaukias, estetiškas, artimas namų aplinkai erdves: kūrybinei veiklai, pažintinei – tiriamajai veiklai, aktyviam judėjimui bei kūrybiniais- vaidmeniniais žaidimams. Aplinka pertvarkoma atsižvelgiant į vaikų amžių, poreikius ir ugdymo tikslus. Pedagogo fantazija neribojama, skatinama inovacijų paieška;

- visos priemonės, žaislai, ir kt. lengvai vaikų pasiekiami, prieinami;
- grupėse kuriami orientaciniai kampeliai (ramybės, aktyvaus judėjimo, meniniai, skaitymo ir t. t.);

- vaikų veikla plėtojama ne tik grupėje. Darželyje įkurtas dailės kambarys „Teptulis“, sporto salė „Čempionų klubas“, Bibliotekėlė, menų salė. Lopšelio-darželio teritorijoje įrengtos kiemo aikštelės vaikų žaidimams, aikštelė su dirbtine danga.

Psichologinė aplinka:

- saugus, pasitikėjimą skatinantis mikroklimatas;
- palanki vaikų adaptacija bendradarbiaujant su šeima;
- ugdymo procesas planuojamas ir organizuojamas atsižvelgiant į spontaniškai kilusias vaikų idėjas ir suteikiant pagalbą, jas įgyvendinant;

- problemų sprendimas „čia ir dabar“;

- bendrumo pojūčio formavimas – vaikas pilnavertis darželio bendruomenės narys.

Materialinė aplinka.

Grupės aplinkoje vaikams gausu bendro naudojimo priemonių: kūrybiniais – siužetiniams žaidimams, vaikų vaidybai, dailei, muzikai, judėjimui, pažintinei – tiriamajai veiklai. Pagrindinės vaiko ugdymo(si) priemonės: žaislai (lėlės, mašinos, medinės ir kt. kaladės/kaladėlės, vežimėliai, lėlių baldeliai ir t. t.), žaidimai (konstruktoriai, dėlionės, mozaikos, Lego kaladėlės ir t.t.), įvairios medžiagos (popierius, plastilinas, molis, spalvota tešla, įvairiarūšiai tapybos dažai, vielutės, siūlai ir t. t.), daiktai (sportinis inventorių, pagalvėlės, sėdmaišiai, supynės ir t. t.), vaikiškos knygos, plakatai, nuotraukos.

Taip pat naudojamos specialios ugdymo priemonės, t.y. techninės – vaizdinės (multimedijos sistema, kompiuteriai, skaitmeninės mokymosi programos, įvairios Švietimo ir mokslo ministerijos patvirtintos užduočių knygelės).

Pedagogai kuria ir gamina priemones vaikams turintiems specialiujų ugdymosi poreikių. Priemonių tikslas – motyvuoti ir skatinanti vaikus pačius aktyviai veikti: kurti, tyrinėti, atrasti, pasirinkti, tobulinti savo praktinius gebėjimus, eksperimentuoti, būti kūrybiškais.

Grupėse ikimokyklinio amžiaus (3–5(6) m.) vaikai turi individualias dėžutes, į kurias susideda asmenines ugdymo(si) priemones – žaislus.

V SKYRIUS

UGDYMO PASIEKIMAI IR JŲ VERTINIMAS

Vaiko pasiekimų ir pažangos vertinimas – sudėtinė, nedaloma ugdymo(si) proceso dalis. Tai nuolatinis informacijos rinkimas ir jos panaudojimas, nustatant vaikų daromą pažangą, koreguojant, tobulinant pedagogo darbo būdus ir metodus. Pasiekimas fiksuojamas bet kuriuo metu, kai auklėtojas pastebi naujai atsiradusį ar patobulėjusį vaiko gebėjimą, kurį įrodo keli jo veiklos epizodai. Taip išsiaiškinama, ko vaikas yra pasiekęs, kokia jo pažanga per tam tikrą laikotarpį.

Vaiko pasiekimų ir pažangos vertinimo tikslas – padėti vaikui sėkmingai ugdytis, bręsti kaip asmenybei, kaupti informaciją apie kiekvieno pasiekimus ir daromą pažangą, kad būtų galima koreguoti ugdymo procesą, priimti pagrįstus sprendimus, sudaryti sąlygas tėvams tapti lygiaverčiais vertinimo partneriais, be to, gauti grįžtamosios informacijos, kuri padėtų įvertinti auklėtojų bei lopšelio–darželio darbo sėkmę.

Pažangos ir pasiekimų vertinimo uždaviniai – padėti auklėtojui išvėlgti vaiko ugdymo(si) galimybes, pasiekimų lygmenį, nustatyti spragas ir problemas. Planuojant ugdymo procesą, pasirinkti tinkamiausią ugdymo(si) turinį, formas, būdus, metodus, individualizuoti ugdymą, suteikti tėvams informaciją apie vaiko ugdymą(si), stiprinti ryšius tarp vaiko, tėvų ir įstaigos, nustatyti lopšelio–darželio ugdymo kokybę.

Svarbiausi vaiko ugdymo pasiekimų vertinimo principai:

- vertinimas grindžiamas šiuolaikine ugdymo ir ugdymosi samprata, amžiaus tarpsnių psichologiniais ypatumais, vaiko poreikiais, individualiomis galiomis, gebėjimais;
- vaiko pasiekimai ir pažanga stebimi ir fiksuojami pagal Ikimokyklinio amžiaus vaikų pasiekimų aprašą, kuriame išdėstyta aštuoniolika vaiko ugdymosi pasiekimų sričių su esminėmis nuostatomis ir gebėjimais, kuriuos vaikas įgyja iki šešerių metų;
- vertinant remiamasi gerai susiformavusiais gebėjimais ir siekiama ugdyti prasčiau susiformavusius gebėjimus;
- vaiko pasiekimams keliami skirtingi reikalavimai (gabiems vaikams – aukštesni, menkesnių gebėjimų – žemesni);
- vertinama individuali kiekvieno vaiko pažanga, jo dabartiniai pasiekimai lyginami su jo ankstesniais, kiekvienam vaikui suteikti galimybes pasirodyti geriausiai, atsižvelgiant į jo ypatumus ir poreikius;
- remiamasi įvairiais vertinimo šaltiniais;

- vertinimas atliekamas taip, kad garantuotų psichologinį saugumą, gerą vaiko savijautą, padėtų išgyventi sėkmės jausmą, motyvuotų ugdytis bei įveikti kliūtis.

- atsižvelgiama į augimo, ugdymo bei ugdymo(si) sąlygas šeimoje;
- vertinama užtikrinant etikos reikalavimus: konfidencialumą, individualumą;
- vertinimą atlikti realiomis sąlygomis, kad būtų kuo autentiškesnis, leistų pastebėti,

kaip vaikas elgiasi kasdieninio ugdymo situacijose;

- ugdymo(si) pasiekimų vertinimas yra visuminis, vykdomas nuolat, kad vaikas kiekvieną kartą neliktų nepastebėtas, o tėvai gautų aiškia ir savalaikę informaciją apie vaiką;

- vertinant atsižvelgiama ne į vaiko nesėkmės, o jo daromą pažangą.

Vaiko pasiekimų ir pažangos vertinimas vykdomas stebint, analizuojant ir užrašant, fotografuojant, darant garso ar vaizdo įrašus, kaupiant vaikų darbelius, išsaugant jų skaitmeninę kūrybą, kalbantis su tėvais (suplanuoti individualūs pokalbiai su šeimos nariais), specialistais, kalbantis su vaiku (apie tai, ką jie veikia, jaučia, mąsto, kaip jiems sekasi, kas jiems įdomu, ką jie jau žino, geba, ką norėtų sužinoti, veikti ir kt.), pedagogams reflektuojant ir kt.

Vaiko pasiekimų ir pažangos vertinimą atlieka ikimokyklinio ugdymo auklėtojai, priešmokyklinio ugdymo pedagogai, vaikas, tėvai, lopšelio-darželio administracija, kiti specialistai. Vertinimas vyksta bendradarbiaujant.

Informacija apie vaiko visuminius pasiekimus ir pažangą tėvams (globėjams) pateikiama ne mažiau kaip du kartus per mokslo metus. Apie vaiko pažangą ir pasiekimus tėvai informuojami nuolat – individualių pokalbių metu saugiomis elektroninėmis informacinėmis priemonėmis.

Vaiko pasiekimai dokumentuojami. Svarbiausi vaiko pasiekimus atskleidžiantys įrodymai saugomi vaiko pasiekimų aplanke, dėžutėje, sąsiuvinuose, kompiuterinėse laikmenose, dideliuose vokuose, kišenėlėse ir kt. Juose kaupiami vaiko veiklos pėdsakai: dailės, kūrybiniai darbeliai, žodiniai pasakojimai, samprotavimai, rašytinės kalbos pavyzdžiai, pedagogų ar kitų ugdytojų atsiliepimai apie vaiko daromą pažangą, elgesio situacijų aprašymai, nuotraukos, kitas įvairių formų vaiko veiklos fiksavimas. Fiksuojama svarbi yra vaiko nuomonė apie darbėlį, nuotrauką, kurią norėtų įdėti į savo aplanką.

Sukaupta vaiko pasiekimų vertinimo informacija naudojama vaikui pažinti, individualiam ugdymo(si) tempui nustatyti, ugdymo(si) poreikiams išsiaiškinti; ugdymo procesui koreguoti. Pateikiama tėvams aktuali informacija apie jų vaikų ugdymą(si). Taip pat pateikiama objektyvi informacija apie vaiko ar vaikų grupės ugdymą(si) kitiems specialistams bei įstaigos administracijai.

Apibendrinti vertinimo rezultatai aptariami metodinės grupės susirinkimuose, mokytojų tarybos posėdžių metu. Pedagogai pateikia bendrą informaciją apie grupės pasiekimus, siedami

juos su grupės ugdymo tikslais ir uždaviniais, bei numatydami ateities perspektyvą ir žingsnius. Individuali informacija apie vaiko pasiekimus ir pažangą aptariama individualių pokalbių su tėvais, lopšelio-darželio administracija, Vaiko gerovės komisijos posėdžių metu.

VI SKYRIUS

NAUDOTA LITERATŪRA IR INFORMACIJOS ŠALTINIAI

1. Adamkevičienė E. Lietuvos ikimokyklinukų fizinis ugdymas. Kaunas. Šviesos leidykla, 1993.
2. Becker-Textor I. Kūrybiškumas vaikų darželyje. Vilnius. Presvika, 2001.
3. Daniels E.R. Atvirų visiems vaikams grupių kūrimas. Specialiųjų poreikių vaikų integravimas. Vilnius. Lietaus leidykla, 1999.
4. Davidavičienė A. Narkotinių medžiagų vartojimo prevencijos programa ir standartas. Vilnius. Valstybinis psichikos sveikatos centras, 2001.
5. Gyvenimo įgūdžių ugdymas. Ikimokyklinis amžius. Vilnius. Švietimo aprūpinimo centras, 2004.
6. Ikimokyklinio ugdymo mokyklos vidaus audito metodika. Vilnius. Švietimo aprūpinimo centras, 2005.
7. Ikimokyklinio amžiaus vaikų pasiekimų aprašas. Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministerijos Švietimo aprūpinimo centras. 2014.
8. Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro įsakymas. Dėl ikimokyklinio ugdymo programų kriterijų aprašo patvirtinimo. 2005 m. balandžio 18 d. Nr. ISAK-627.
9. Lukavičienė V., Saviščevienė S. Ikimokyklinukas ir aplinkosauga. Šiauliai. UAB Kompera, 2000.
10. Švietimo aprūpinimo standartai. Vilnius. 2011.
11. Monkevičienė O. Ankstyvojo ugdymo vadovas. Vilnius. Minklės leidyba, 2001.
12. Monkevičienė O. Ikimokyklinio ugdymo metodinės rekomendacijos. Švietimo ir mokslo ministerijos Švietimo aprūpinimo centras, 2015.
13. Neifachas S. Projektinė veikla ikimokyklinėje, priešmokyklinėje grupėje: teorija ir praktika. Vilnius. UAB Ciklono leidykla, 2005.
14. Szanton E. S. Į vaiką orientuotas ugdymas nuo gimimo iki trejų metų. Vilnius. Lietaus leidykla, 1997.
15. Szarkowicz D. Stebėjimas ir refleksija vaikystėje. Australija, Ligare Book Printers, 2006.
16. Vaiko teisės. Vilnius. Meralo leidykla, 1997.
17. Vaikų teisių konvencija, Lietuvos nacionalinis UNICEF komitetas, 2000.